

> Retouradres: Postbus 16275 | 2500 BG | Den Haag

Aan
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Directie Afrika
Cluster Ambtsberichten
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise
Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16275
2500 BG Den Haag
Infolijn 088 – 0430 430

www.ind.nl

Datum 30 juli 2018
Betreft: Terms of Reference voor algemeen ambtsbericht Zuid- en Centraal-
Somalië

Datum
30 juli 2018

Ons kenmerk

Geachte mevrouw,

Hierbij zend ik u, onder verwijzing naar de afspraken tussen het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Ministerie van Buitenlandse Zaken, een overzicht met aandachtspunten die met het oog op de beleidsvorming door de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid en de uitvoeringspraktijk van de IND bespreking behoeven in het door u uit te brengen ambtsbericht met betrekking tot de algemene situatie in Zuid- en Centraal-Somalië.

Ik verzoek u de onderstaande onderwerpen te behandelen en in uw ambtsbericht expliciet melding te maken van reeds door u geschreven openbaar gemaakte (deel)ambtsberichten over Zuid- en Centraal-Somalië.

Input van maatschappelijke relevante organisaties is betrokken bij de totstandkoming van deze brief.

1. Landeninformatie

1.1. Politieke ontwikkelingen

- 1.1.1. Kunt u een beschrijving geven van de belangrijkste politieke ontwikkelingen in Zuid- en Centraal-Somalië sinds het vorige algemeen ambtsbericht en de informatie uit het ambtsbericht waar nodig actualiseren? Kunt u daarbij specifiek ingaan op de volgende vragen:

Somali Federal Government (SFG)

- 1.1.2. Wat zijn de laatste ontwikkelingen met betrekking tot de SFG?
- 1.1.3. In welke gebieden in Zuid- en Centraal-Somalië heeft de SFG/AMISOM momenteel (*de facto*) wel, en waar niet de macht in handen?
- 1.1.4. Welke ontwikkelingen hebben zich in dit verband voorgedaan gedurende de verslagperiode? Kunt u hierbij in het bijzonder ingaan op de plaats Marka omdat niet duidelijk is wie daar momenteel de macht in handen

heeft?

- 1.1.5. Welke maatregelen zijn inmiddels genomen op het gebied van bestuur, corruptiebestrijding, rechtspraak en veiligheid?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Al-Shabaab

- 1.1.7. Wat zijn de recente ontwikkelingen binnen Al-Shabaab? In hoeverre is er sprake van verdere radicalisering, en is er sprake van groei of afname van aanhang? Kunt u hierbij aangeven of er zich binnen Al-Shabaab een splitsing heeft voorgedaan waarbij twee facties zijn ontstaan, te weten een factie gelieerd aan Al-Qaeda en een factie gelieerd aan ISIS?
- 1.1.8. In welke gebieden in Somalië oefent Al-Shabaab thans de macht uit? En in welke gebieden niet (meer)?
- 1.1.9. Is er sprake van gedwongen rekrutering door Al-Shabaab en/of andere militieën en zo ja, welke (minderheids)groeperingen lopen in dit verband risico? Is het ook mogelijk om je hieraan te onttrekken?
- 1.1.10. Kunt u aangeven in hoeverre Al-Shabaab actief is buiten Zuid- en Centraal-Somalië? En dan met name in Puntland, Somaliland en Kenya.
- 1.1.11. Hoe manifesteert Al-Shabaab zich in gebieden waar zij niet dan wel wisselend aan de macht zijn? Is daar bijvoorbeeld wel sprake van informele machtsuitoefening?

Datum
30 juli 2018

Ons kenmerk

1.2. Veiligheidssituatie

Algemeen

- 1.2.1. Ik verzoek u een beschrijving te geven van de veiligheidssituatie in Zuid- en Centraal-Somalië en daarbij zoveel mogelijk per regio aan te geven hoe de situatie zich in de verslagperiode heeft ontwikkeld. Hetzelfde geldt voor de belangrijkste steden in Zuid- en Centraal-Somalië. Indien u spreekt over een wijziging van de situatie in een regio, kunt u dan toelichten waaruit deze wijziging feitelijk bestond?
- 1.2.1.1. Ik verzoek u hierbij te volstaan met een beschrijving van de feitelijke situatie (waar vinden gevechten en andere soorten van geweld zoals bijv. banditisme plaats. Ik verzoek u bij de beschrijving aan te geven op welke schaal er gevechten plaatsvinden en welke gevolgen deze hebben voor de burgerbevolking. Kunt u aangeven hoeveel geweldsincidenten er per regio hebben plaatsgevonden en hoeveel burgerslachtoffers (doden en gewonden) er per regio zijn gevallen de afgelopen periode?
- 1.2.1.1.1. Kunt u hierbij aangeven of het gericht of willekeurig geweld betreft en indien het gericht geweld betreft, tegen wie het geweld gericht is?

Mogadishu

- 1.2.2. Kunt u de beschrijving van de veiligheidssituatie in Mogadishu in hoofdlijnen actualiseren?
- 1.2.3. In welke mate is Al-Shabaab, dan wel andere groeperingen, in staat aanslagen te plegen in de stad?
- 1.2.4. Is de veiligheidssituatie verbeterd, verslechterd of gelijk gebleven en waaruit blijkt dit? Verschilt dit tussen de wijken?
- 1.2.5. Zijn er bepaalde groepen die meer gevaar lopen om slachtoffer te worden van aanslagen door Al-Shabaab? Zo ja, welke groepen?
- 1.2.6. In hoeverre dreigen burgers gericht slachtoffer te worden van aanslagen?

- 1.2.7. Hoe is het gesteld met de veiligheidssituatie van de toegangswegen naar en van de internationale luchthaven, en de veiligheidssituatie op de internationale luchthaven zelf? Kunt u een overzicht geven van eventuele geweldsincidenten?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise
Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Overige delen van Zuid- en Centraal-Somalië

- 1.2.8. Is de veiligheidssituatie verbeterd, verslechterd of gelijk gebleven en waaruit blijkt dit?
- 1.2.9. Wat zijn de mogelijkheden voor personen om zich elders in Zuid- en Centraal-Somalië te handhaven als zij problemen ondervinden (in Al-Shabaab-gebied) of daarbuiten. Kunt u ingaan op de positie en aanwezigheid van humanitaire hulporganisaties, is hierin iets veranderd?
- 1.2.10. Hoe is het gesteld met de toegang van hulporganisaties tot mensen die humanitaire hulp nodig hebben?
- 1.2.11. Hoe is de veiligheidssituatie in de gebieden die niet of nauwelijks door hulporganisaties bereikt kunnen worden, de zgn. 'zwarte gebieden'?

Datum
30 juli 2018

Ons kenmerk

1.3. Documenten

- 1.3.1. Kunt u de informatie over documenten in het vorige ambtsbericht actualiseren? En kunt u daarbij specifieke ingaan op de volgende vragen:
- 1.3.2. Zijn er stappen gezet in de vorming van een centrale burgerlijke stand?
- 1.3.3. Is er inmiddels een centrale instantie die geboorteakten afgeeft? Zo ja, hoe verloopt de procedure? Op welke wijze wordt de identiteit vastgesteld?
- 1.3.4. Door de Somalische ambassade in Brussel worden met enige regelmaat nationaliteitsverklaringen afgegeven. In hoeverre worden de gegevens die daarin worden vermeld geverifieerd met de informatie die beschikbaar is in Somalië?

2. Mensenrechten

Kunt u de informatie over mensenrechten actualiseren? Kunt u daar waar relevant, bij de hieronder genoemde onderwerpen, aandacht besteden aan hoe het is gesteld met de mensenrechten in de gebieden welke onder controle zijn van Al-Shabaab?

2.1. Juridische context

2.2. Toezicht en rechtsbescherming

2.3. Naleving en schendingen

- 2.3.1. Vrijheid van meningsuiting, incl. persvrijheid
- 2.3.2. Vrijheid van vereniging en vergadering
- 2.3.3. Vrijheid van godsdienst en levensovertuiging
- 2.3.4. Bewegingsvrijheid
- 2.3.4.1. Wat is de actuele situatie met betrekking tot bewegingsvrijheid en de risico's van reizen binnen Zuid- en Centraal-Somalië? Kunt u de informatie over checkpoints en roadblocks zoveel mogelijk actualiseren? Kunt u hierbij een overzicht geven naar welke steden

over land gereisd kan worden zonder daarbij door Al-Shabaab gebied te hoeven reizen.

- 2.3.4.2. Kunt u de informatie over vliegverkeer en reguliere passagiersvluchten vanaf Mogadishu actualiseren? Kunt u daarbij ingaan op de situatie met betrekking tot steden binnen Zuid- en Centraal-Somalië. Kunt u hierbij een overzicht geven op welke steden er gevlogen wordt en door welke maatschappijen?
- 2.3.4.3. Indien er over land gereisd wordt vanaf de luchthaven in Mogadishu, welke veiligheidsrisico's kan men dan onderweg tegenkomen, zowel in de directe omgeving van de luchthaven (de toegangswegen naar de luchthaven), als in den lande? Zowel van de zijde van Al-Shabaab, als van andere actoren. Lopen bepaalde categorieën personen (leeftijd, geslacht, etniciteit) meer risico dan anderen?

2.3.5. Rechtsgang

- 2.3.5.1. Kunt u de informatie over rechtshandhaving in Zuid- en Centraal-Somalië actualiseren? Kunt u hierbij in het bijzonder aandacht besteden aan de rechtspositie van minderheidsgroepen, vrouwen en ontheemden?
- 2.3.5.2. Kunt u de informatie actualiseren over de sharia in Somalië, en over de wijze waarop en door wie en/of welke instantie(s) deze wordt gehandhaafd?

2.3.6. Arrestaties, bewaring en detenties

- 2.3.6.1. Kunt u een update geven van de omstandigheden in detentie?
- 2.3.6.2. Worden er daders/verdachten in het algemeen vervolgd en bestraft voor handelingen als marteling, ernstige mishandeling en verkrachting? Zo niet, wat is de reden voor het feit dat de overheid hen voor deze feiten niet vervolgt en/of bestraft? Bij daders/verdachten gaat het om overheidsfunctionarissen of om personen die behoren tot een groepering die de facto de overheid vormt in een bepaald gebied; dus niet om private personen.

2.3.7. Mishandeling en foltering

- 2.3.7.1. Zijn in de verslagperiode vanwege de shariawetgeving nog doodstraffen en lijfstraffen zoals zweepslagen en amputaties opgelegd?

2.3.8. Verdwijningen en ontvoeringen

2.3.9. Buitengerechtelijke executies en moorden

2.3.10. Doodstraf

- 2.3.10.1. Kunt u aangeven of en zo ja hoe vaak de doodstraf is opgelegd en uitgevoerd door rechtbanken, shariahoven en Al-Shabaab?

2.4. *Positie van specifieke groepen*

Kunt u, daar waar relevant, bij de hieronder genoemde groepen aandacht besteden aan de positie van minderjarigen?

2.4.1. Leden van oppositiepartijen / politieke activisten

2.4.2. Etnische minderheden, beroepsgroepen en specifieke clans

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Datum
30 juli 2018

Ons kenmerk

- 2.4.2.1. Wat is de actuele positie en veiligheidssituatie van de verschillende (etnische) minderheidsgroepen in Zuid- en Centraal-Somalië? Kunt u daarbij aandacht geven aan eventuele verschillen tussen de regio's (indien een minderheid voorkomt in meer dan één regio) en tussen verschillende minderheidsgroepen? Kunt u hierbij een onderscheid maken tussen gebieden onder controle van de SFG en die onder Al-Shabaab?
  - 2.4.2.2. In hoeverre hebben personen van etnische minderheidsgroepen of beroepsgroepen te maken met geweld of ernstige mensenrechtenschendingen (zoals moord, verkrachting, mishandeling, intimidatie of beroving)? Is deze situatie anders dan voor personen die tot een Somali-hoofdclan behoren?
  - 2.4.2.3. In hoeverre kunnen minderheden in dergelijke gevallen bescherming inroepen van meerderheidsclans?
  - 2.4.2.4. Kunt u de informatie over de Reer Hamar/Benadiri in Somalië, in en buiten Mogadishu actualiseren?
  - 2.4.2.5. Kunt u ingaan op de actuele situatie van huwelijken tussen een lid van een meerderheidsclan en een minderheid? Is hier nog steeds sprake van grote uitzonderingen of komen zij vaker voor? Hoe worden dergelijke gemengd gehuwden behandeld door de bevolking en de machthebbers (SFG en Al-Shabaab)? Verschilt dit per regio, is er een verschil tussen urbane en rurale gebieden?
- 2.4.3. Vrouwen
- Ik verzoek u een beknopte schets te geven van de positie van vrouwen en daarbij in het bijzonder aandacht te besteden aan de volgende vragen:
- 2.4.3.1. Kunt u een update geven van de positie van alleenstaande vrouwen?
  - 2.4.3.2. Zijn er opvangmogelijkheden (vanwege de overheid of particuliere instellingen) voor vrouwen die zich willen onttrekken aan het geweld in Somalië?
  - 2.4.3.3. Kunt u de informatie over vrouwelijke genitale verminking (FGM) actualiseren? Kunt u hierbij aangeven of er een toe- dan wel afname is van het aantal gevallen? Is hierbij een onderscheid te maken naar de verschillende bevolkingsgroepen, religies, regio's, platteland/stad en opleidingsniveau?
- 2.4.4. LHBT's
- 2.4.4.1. Kunt u de informatie over de situatie in Somalië voor LHBT's actualiseren?
- 2.4.5 Minderjarigen
- 2.4.5.1. Kunt u de informatie over de situatie in Somalië voor (alleenstaande) minderjarigen updaten?
  - 2.4.4.2. Kunt u hier specifiek aandacht besteden aan de berichtgeving dat Al-Shabaab op grote schaal minderjarigen zou rekruteren.
- 2.4.6 Zakenlui
- 2.4.6.1. In het vorige ambtsbericht heeft u aangegeven dat onder bepaalde omstandigheden zakenlui in Somalië een risico kunnen lopen. komt dit door hun eigenschap als zakenman of ligt dit risico meer in het verlengde van het vermoeden dat iemand die veel reist en ook in

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Datum
30 juli 2018

Ons kenmerk

allerhande delen van Somalië komt dat zo iemand dan zou spioneren voor de overheid?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

3. Vluchtelingen en ontheemden

3.1. Ontheemden- en vluchtelingenstroom

- 3.1.1. Kunt u een feitelijke beschrijving geven van de actuele ontheemden- en vluchtelingenstroom in en uit Somalië? Kunt u daarbij zoveel mogelijk namen, plaatsen en grootte van ontheemden- en nederzettingen en aantallen ontheemden aangeven? Kunt u daarbij ook aangeven wat de invloed is van de (dreigende) hongersnoden in Somalië of buurlanden? op deze vluchtelingenstromen?
- 3.1.2. Kunt u aangeven hoeveel mensen inmiddels zijn teruggekeerd vanuit de vluchtelingenkampen uit Kenya en wat hun positie is?

Datum
30 juli 2018

Ons kenmerk

3.2. Opvang in de regio

- 3.2.1. Kunt u de informatie over opvang in de regio actualiseren? Kunt u hier in het bijzonder aangeven wat de positie is van Somalische vluchtelingen in Ethiopië en Kenya. Kunt u daarbij ook aangeven aan welke documenten zij kunnen komen?
- 3.2.2. Zijn er in de verslagperiode gevallen bekend geworden van *refoulement* van opgevangen Somalische vluchtelingen door landen in de regio?

3.3. Activiteiten internationale organisaties

- 3.3.1. Kunt u beknopt weergeven wat de activiteiten zijn van relevante internationale organisaties in en ten aanzien van Somalië?
- 3.3.2. Kunt u aangeven wat het standpunt is van de UNHCR t.a.v. terugkeer van afgewezen asielzoekers uit Somalië?

3.4. Terugkeer

- 3.4.1. Kunt u de informatie over (gedwongen) terugkeer naar Centraal- en Zuid-Somalië actualiseren? Zijn er praktische belemmeringen die (gedwongen) terugkeer in de weg staan? Kunt u hierbij ook Somaliland en Puntland betrekken.
- 3.4.2. Kunt u aangeven vanuit welke landen gedwongen terugkeer plaatsvindt en waarheen deze terugkeer plaatsvindt binnen Centraal- en Zuid-Somalië? Kunt u hierbij ook Somaliland en Puntland betrekken.
- 3.4.3. Is er een verschil tussen de diverse clans/minderheden in de terugkeermogelijkheden naar de diverse gebieden?
- 3.4.4. Ondervinden uitgeprocedeerde asielzoekers die terugkeren problemen met de autoriteiten? Hoe verhoudt zich dit tot de vele reisbewegingen van Somaliërs die in de buurlanden wonen en werken en die ook terugkeren?
- 3.4.5. Kunt u ingaan op terugkeerders naar Al-Shabaab gebied, wat voor mensen zijn dit? Kunt u een inschatting geven van de omvang van de groep?
- 3.4.6. Wat zijn de risico's voor een uit het Westen teruggekeerde Somalier die zich in Al-Shabaab gebieden begeeft?
- 3.4.7. Wat zijn de risico's voor een (uit het Westen) terugkerende Somaliër in de overige gebieden, gelet op het wantrouwen en de dreigementen van Al-Shabaab?

3.4.8. Zijn er gevallen bekend waarin migranten die (gedwongen) terugkeren bij aankomst door de autoriteiten worden mishandeld? Zo ja, wat was hun behandeling? Zijn er leden van specifieke groepen die bij terugkeer vaker worden mishandeld dan leden van andere groepen en zo ja, voor welke groepen geldt dat? Maakt het hierbij uit welk soort document iemand bij zich heeft bij terugkeer?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise
Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Datum
30 juli 2018

Ons kenmerk

Indien u vragen heeft over bovengenoemde aandachtspunten kunt u contact opnemen met Team Onderzoek en Expertise Land en Taal.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Namens deze,